

kirjaamo@minedu.fi
Undervisnings- och kulturministeriet
PL 29
00023 Valtioneuvosto

RAPPORT OM PROJEKT SPRINKLER

Enligt Marins regeringsprogram 2019 fortsätter stimulansprogrammet för det finlandssvenska teckenspråket.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljade 20 000 euro som specialbidrag för att stöda det revitaliserande arbetet av finlandssvenskt teckenspråk under tiden 31.12.2019-31.8.2021. Ursprungligen beviljades specialbidraget för tiden 31.12.2019-31.12.2020, men på grund av coronapandemin ansökte Dövas Förbund om förlängd tid och beviljades tid till 31.8.2021.

Projektet startades vid Finlands Dövas Förbund i början på året 2020 och fick namnet projekt Sprinkler. Annika Aalto, specialsakkunnig inom bevakning av rättigheter för finlandssvenskt teckenspråk, arbetade som projektkoordinator. Grunden till behovet av detta projekt har kommit fram genom klientkontakter och inofficiell kartläggning av situationen inom bevakning av rättigheter på Finlands Dövas Förbund. Kontakter som knutits inom bevakningsarbetet finansierat av STEA, användes aktivt under projektet.

Bilden fortsätter serien av teckningar illustrerade av Janne Kankkonen som avbildar revitalisering av språket. I den sprids vattnet till hela Svenskfinland med hjälp av sprinklern och de små dropparna symboliserar det barnen behöver, i för dem passliga doser.

Verksamhet

Enligt ansökan var syftet att ordna ett seminarium för att upprätta ett samarbetsnätverk bestående av familjer med hörselnedsatta och/eller teckenspråkiga barn, personal som arbetar med dessa barn inom småbarnspedagogiken och grundutbildningen samt andra aktörer inom den så kallade hörsel- och teckenspråksbranschen. Till andra aktörer räknas t.ex föreningar och Hörselcentralernas habiliteringshandledare.

På grund av coronapandemin kunde seminariet inte ordnas enligt planen som ett fysiskt seminarium och planerade samarbetsparter. Istället kontaktades RFV, Regionförvaltningsverket. Även Utbildningsstyrelsens svenska enhet kontaktades för samarbete men projektet fick inget svar. Det ordnades ett halvdagswebbinarium 10.11.2020 på distans i samarbete med Malin Eriksson, överinspektör för bildningsväsendet på Regionförvaltningsverkets svenska enhet för bildningsväsendet. Programmet innehöll presentation av projektet och dess syfte att bygga upp nätverk, om språkutveckling och tidig kommunikation, en speciallärares erfarenheter av att ha hörselnedsatta elever i svenskspråkig grundutbildning och om verksamheten i Pedersöre kommun där det finns lång erfarenhet av att arbeta med barn som har en hörselnedsättning på förskola och resursenhet Snäckan och Ytteresse skola (årskurserna 1-6). Till slut reserverades tid för diskussion och förfrågan om intresse för fortsatt nätverkande för pedagogisk personal.

Respons om webinarium:

Utvärdering av kursen utgående egen upplevelse 1 = helt av annan åsikt, 2 = delvis av annan åsikt, 3 = delvis av samma åsikt, 4 = av samma åsikt, 5 = helt av samma åsikt

	1	2	3	4	5	Medelvärde	Median
Kursen svarade mot mina behov	0%	8,33%	16,67%	25%	50%	4,17	4,5
Jag fick ny information under kursen	0%	16,67%	8,33%	25%	50%	4,08	4,5
Jag blev inspirerad att skaffa mera information och färdigheter	0%	0%	8,33%	50%	41,67%	4,33	4
Jag kommer att föra informationen vidare till min arbetsgemenskap	0%	0%	8,33%	25%	66,67%	4,58	5
Jag är nöjd med kursen som helhet	0%	8,33%	0%	33,33%	58,34%	4,42	5

Webbinariet hade 54 deltagare på Zoom och var teckenspråkstolkat till finlandssvenskt teckenspråk.

Eftersom det fanns intresse för fortsatt nätverkande, enligt planerna, ordnade projektet sex tematräffar via Zoom under tiden 16.12.2020-25.5.2021 som fick namnet kaffeträffar för kollegiet Sprinkler.

Alla kaffeträffar tog en timme på eftermiddagen och hade eget tema och gästföreläsare. Vi började med att gästföreläsarens del och efter det fanns det tid för frågor, diskussion och annat umgänge. Under kaffeträffarna fick deltagarna lära känna varandra, nätverka, ny information och vardagstips t.ex. i form av idéer för undervisningsmaterial. Det fanns i medeltal 10 deltagare på träffarna.

Träffarna ordnades enligt följande:

- 16.12.2020, Eivor Larpes från Valteri Skilla som berättade om hurdan stöd de kan ge till daghem och skolor.
- 21.1.2021, Sandra Westerholm berättade om sitt arbete med att handleda i tecken och om hur man kan få handledning till sitt daghem eller till skolan.
- 16.2.2021, Birgitta Autere som arbetar som habiliteringshandledare på HNS Hörselcentral berättade om sitt arbete och hur personal kan få stöd av habiliteringshandledarna.

- 17.3.2021, Marika Lassfolk och Tina Granvik-Storbacka från Ytteresse skola berättade om hörselmedventenhet.
- 20.4.2021, Gunilla Häggman och Tina Enkvist från Snäckan förskola/resursenhet talade om kommunikation, lek och delaktighet.
- 25.2.2021, Annika Aalto, specialsakkunnig på Finlands Dövas Förbund tog upp om vad det står i lagstiftningen om barns rättigheter då de har en hörselnedsättning eller använder teckenspråk. Vad sägs det om teckenspråk i lagen om småbarnspedagogik och visste du att det finns en teckenspråkslag?

För att nå ut till föräldrarna ordnades fyra träffar, som kallades föräldrakvällar, åt familjerna i samarbete med DHBS, Döva och hörselskadade barns stödförening rf och HBFF, Hörselskadade barns föräldraförening rf. Även de ordnades via Zoom med egna önskade teman, med gäster och hade i medeltal 4 deltagande familjer och därtill några arbetare från organisationer. Målsättningen var, enligt familjernas önskemål, att de skulle få ny information om önskade ämnen och peer support.

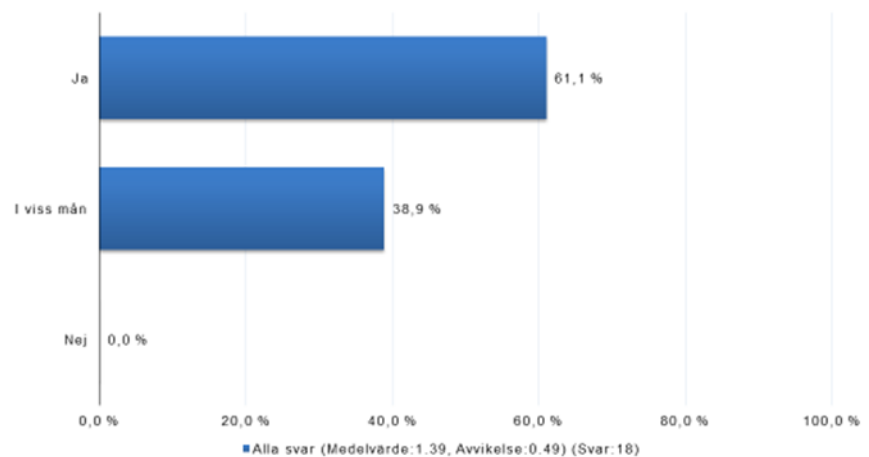
Träffarna ordnades enligt följande:

- 18.1.2021, diskussion om hurdana träffar familjerna önskar och peer support
- 9.2.2021, Anu Juvonen från Juniori-ohjelma – möjligt med svensk verksamhet inom programmet
- 30.3.2021, temat skolstart med förälder och barn som gick på åk 1
- 3.5.2021, temat längre på skolstigen med förälder och barn som gick på åk 5

Utvärdering av verksamhet

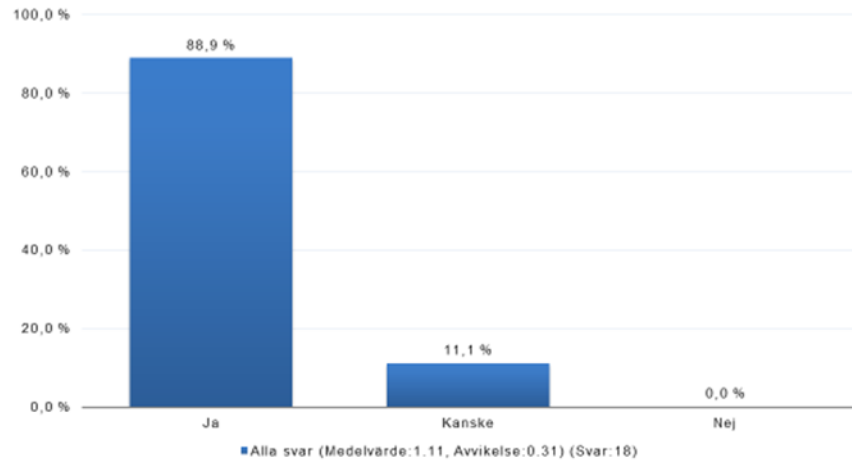
För att samla in respons skickades det en responsblankett åt alla som deltog på kaffeträffarna och föräldrakvällarna i slutet av projektet. 18 personer svarade på frågorna.

1. Jag har fått ny information

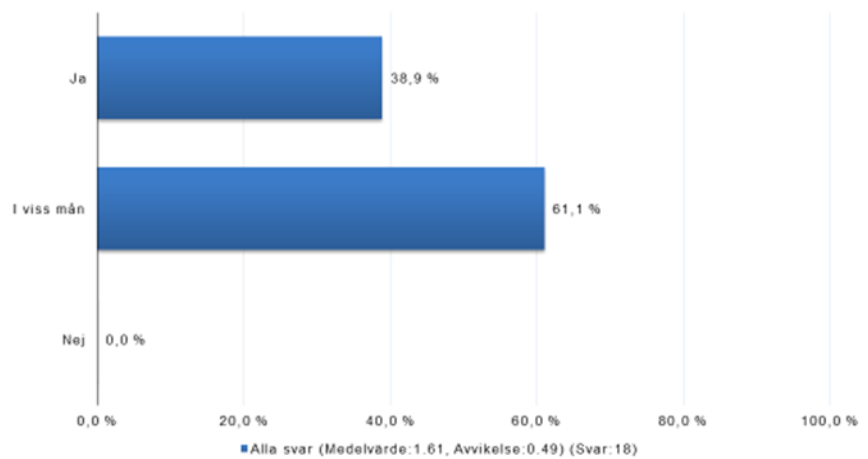

2. Jag skulle rekommendera nätverkande åt andra

3. Jag skulle fortsättningsvis behöva mer information om hörselnedsättning hos barn och visuell kommunikation t.ex. i form av tecken och teckenspråk

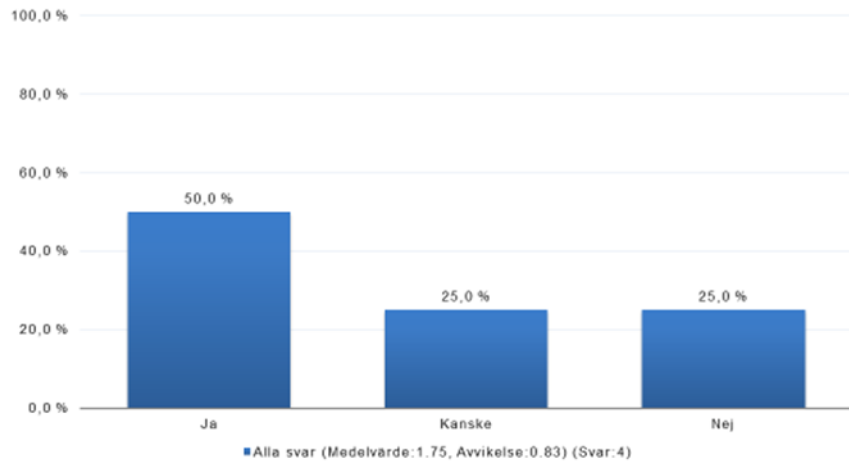

Om du svarade ja, så precisera gärna här. T.ex. vad det är för skillnad med tecken som stöd och teckenspråk, hur hör man med ett kokleaimplantat eller vad består visuell kommunikation av? (Alla svar)

- Tanker på lärtigen, livslångt lärande och kontinuerligt lärande för personer med hörselnedsättning och hur det fortsatta livet ser ut efter grundläggande utb. o. andra stadiet - har vi modeller för det och kunskap om det i Svenskfinland? Hur ser arbetslivet ut och inklusionen? Kunskapen borde spridas även till arbetsgemenskaper och vuxenlärandet.
- Hur påverkar hörselnedsättning barnets utveckling? Livet/utvecklingen före hörapparat kontra livet efter?
- Fortsatt stöd och inspiration om vad vi kan tänka på i skolans undervisning och utrymmen. Vilka rättigheter och stöd har barn med hörselnedsättning? Hur kan lärare få stöd?
- Nätverk så viktigt för oss som jobbar med barnen runt om i Svenskfinland. veta vem man kan kontakta direkt i viktigt ärende. Vi är så få, ensamma och utspridda på våra håll landet. Sprinkler varit ett fint forum.
- I min värld är den visuella kommunikationen den "hörsel du har med ögonen". Teckenspråk, tecken som stöd, miner, gester och olika intryck från den miljö och situation du befinner dig i som tas in via syn och även till vissa delar via känsel. Teckenspråk är ett eget språk med egna regler/grammatik mm. och används av en teckenspråkig person. Tecken som stöd används mera som stöd/förtydligande till det talade språket. Teckenspråket är som alla andra språk hela tiden i en utveckling, språket följer samhällets utveckling och ger oss nya ord /uttryck och gamla ord/tecken faller bort.
- Visuella kommunikationens betydelse även för barn med t.ex koncentrationssvårigheter och försenad språkutveckling. Hörselnedsättningen kan vara dold och då kanske vi kommer igång lite sent med olika pedagogiska lösningar eller metoder. Vill att flera sakkunniga, lärare och närstående får den här viktiga informationen som jag fått på kaffeträffarna. Webinarie som sku vara till förfogande för enheterna i småbarnspedagogiken och förskoleundervisningen.

4. (Svara på denna fråga om du inte deltog i nätverkandet, tack.)Jag skulle ha deltagit i nätverkandet men tidtabellerna gick inte ihop

Ordet är fritt (Alla svar)

- Jag har fört vidare information men om nätverken till dem som arbetar på gräsrotsnivå.
- Jag skulle gärna se att forumet fortsätter eftersom det varit till stöd i jobbet att få ventilera och höra andras åsikter och erfarenheter.
- Tyvärr hade jag inte möjlighet att delta så många gånger som jag önskat. Jag skulle så gärna se en fortsättning och bjuda med den blivande klassläraren på träffar.
- Mycket bra att kaffeträffar hållits, det ger och man får tips från andra som jobbar inom samma område, dvs barn med hörselnedsättning.
- Tack för kaffeträffarna. De var passligt långa, trevlig diskussion och tidpunkten ok. Det är viktigt att bekanta sig med olika sakkunniga för att i framtiden kontakta om akuta fall i sin egen kommun. Specialservice är viktigt för barnet, familjerna och sakkunniga.
TACK.

Som sammanfattning kan man konstatera att alla som deltagit och svarat på frågeformuläret hade fått ny information och skulle rekommendera nätverkande till andra, i alla fall i viss mån. Ur kommentarerna kommer det fram att de som deltagit fört vidare den information de fått till sina kolleger. Det kan kallas till ökning av kännedom genom en så kallad snöbollseffekt, vilket ursprungligen var en väsentlig målsättning för projektet. Det kommer också fram att det fortfarande behövs mera information ute på fältet och även vilka frågor det gäller. Med andra ord kan svaren fungera som grund för kommande utvecklingsarbete.

För informering av dessa träffar användes i första hand koordinators kontakter och social media i form av facebook.

Annan verksamhet

Koordinator utbildade sig med att delta på Niilomäki institutets utbildning och webinarium. Utbildningen gick under namnet Viittomakielen omaksuminen ja kehitys och arrangerades på distans den 25.3 och 13.4.2021. Webinariet hette Viittomakielen perheopetuksen sisältöjä ja suuntauksia och gick av stapeln den 20.5.2021. Båda tillfällena ordnades av projekt VIKKE som för tillfället är den instansen som har den nyaste informationen på fältet vad gäller barns utveckling av teckenspråk och dess situation. Projektet finansieras av Undervisnings- och kulturministeriet samt STEA.

Koordinator har deltagit i ett nätverk mellan olika organisationer inom hörsel och teckenspråksbranschen med namnet Kumpparit. Samarbetsgruppen består av representanter som arbetar med barn och familjer från Dövas Förbund, Kuuloliitto, LapCI ry, Höreselskadade barns föräldraförening, Finlands dövblinda, VIKKE-projektet och Dövas servicestiftelses Juniiori-ohjelma.

Material som producerades under projektet

En intervju med en lärare som arbetat med CI-barn gjordes inom projektet eftersom det behövdes material till webinariet. Efter webinariet beställdes översättning till

finlandssvenskt teckenspråk och textning till videon. Den publicerades på folkordboken SignWiki, finansierad av STEA, som är tillgänglig för alla på adressen https://finssl.signwiki.org/index.php/Kategori:L%C3%A4rarintervju_-_att_undervisa_barn_med_CI

Det finns inget officiellt undervisningsmaterial i eller på finlandssvenskt teckenspråk och knappt om material som kan anpassas till undervisning av teckenspråk och tecknad svenska eller handledning i tecken som stöd. Med tanke på detta producerade projektet ett memoryspel på finlandssvenska i samarbete med Teckenspråkiga biblioteket. Finlandssvenska teckenspråkets språkrådgivning språkgranskade materialet. Bibliotekets och språkrådgivningens verksamhet finansieras av Undervisnings- och kulturministeriet. Biblioteket har memoryspel på finskt teckenspråk producerat av Mediapalo och samma modell användes för den svenska versionen och beställdes därför av ovan nämnda företag. Arbetet koordinerades av projektkoordinator och kostnaderna delades mellan projektet och biblioteket. Spelet kommer att publiceras på Teckenspråkiga biblioteket under hösten 2021 och därmed vara tillgänglig för alla. Lärare och handledare kan själva utvärdera om de kan använda materialet i sitt arbete. Alla som deltagit i projektets verksamhet kommer att informeras om publiceringen.

Det beställdes berättelser av två familjer med hörselnedsatta barn om deras erfarenheter. Texterna får användas av Finlands Dövas Förbund och publiceras. De kommer antagligen att publiceras i samband med uppdatering av Kuuloavain.fi svenska sidans uppdatering inom projekt Språkstyrka.

Uppföljning av arbetstid

Arbetstiden följdes upp med hjälp av Finlands Dövas Förbunds egna blankett för uppföljning av deltidsarbete.

Resultat och fortsättning

Med tanke på fortsatt verksamhet har projektkoordinatorn kommit överens med Regionförvaltningsverket att samarbetet fortsätter och att Dövas Förbunds representant kommer att vara med och planera program för den årliga AKK-mässan. Den vägen kommer något tema angående teckenspråk, stödtecken eller hörselnedsättning att tas upp varje år.

Regionförvaltningsverkets finska enhet för småbarnspedagogik blev mycket intresserad av att projektet samarbetade med den svenska enheten. Det resulterade i att den finska enheten, Dövas förbund och Utbildningsstyrelsen finska enhet som ansvarar för småbarnspedagogik i samarbete ordnade liknande utbildning på finska i början på året 2021. Det finska nätverket kommer att starta upp liknande kaffeträffar för personal inom småbarnspedagogiken nu på hösten 2021. Med andra ord fick den finska sidan en färdig modell ur detta projekt.

Inom projektet har producerats nytt material som lämpar sig förutom till inläring av teckenspråk även tecken som stöd och tecknad svenska. SignWiki ordbokens utbud blev bredare.

Projekt Sprinkler har en stark koppling till ett följande projekt, som bär namnet Språkstyrka – revitalisering av finlandssvenskt teckenspråk, som även finansieras av Undervisnings- och kulturministeriet. Språkstyrka pågår året 2021 vilken innebär att Sprinkler och Språkstyrka pågått parallellt under våren 2021. Projekt Sprinkler har fungerat som en så kallad satsbräda inför Språkstyrka. Ett exempel är att man inom Sprinkler stärkte samarbete på Dövas Förbunds initiativ med Hörselcentralernas habiliteringshandledare och Pedersöre kommun och i och med projekt Språkstyrka har Pedersöre kommun fått finansiering till verksamhet i form av rådgivning och distansundervisning runt Svenskfinland. Nu handleder habiliteringshandledarna daghem och skolor med hörselnedsatta barn att ta kontakt med Snäckans resursenhet och Ytteresse skola.

Under projektet gick det inte att ordna en fysisk nätverksträff på grund av coronapandemin, men projektet har ändå lyckats nätverka på nya sätt och sprida information om det finlandssvenska teckenspråket och om hur stöd familjer och personal på daghem och skolor kan få då det är fråga om ett barn med en hörselnedsättning. Inom projektet har man inte koncentrerat sig på graden av hörselnedsättningen eftersom alla med en hörselnedsättning gynnas av visuell kommunikation, må det vara i form av teckenspråk, tecknat tal eller tecken som stöd. Ledstjärnan har varit att familjerna och barnen ska ha rätt till att få veta att det finns egna finlandssvenska tecken som är sammanbundna med den finlandssvenska kulturen. Fortsatt nätverkande är möjligt att ordna inom Dövas Förbunds bevakning av rättigheter som finansieras av STEA. Just nu är målsättningen att personal får sitt stöd via åtgärder inom projekt Språkstyrka. Familjernas önskemål, som blev öppna under våren 2021, kan kartläggas under hösten 2021 i samarbete med Dövas Förbund och föreningen DHBS.

Enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska användning av teckenspråk erkännas och främjas (artikel 21). Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter ska man i de stater där det finns minoritetsspråk inte förvägra barnet att använda sitt eget språk (artikel 30). Enligt teckenspråklagen ska myndigheterna i sin verksamhet främja möjligheterna för dem som använder teckenspråk att använda och få information på sitt eget språk. Projektet har så kallat öppnat dörrar för att dessa rättigheter ska kunna fullföljas i framtiden. Man kan även säga att projektet dragit sitt strå till stacken för att det i framtiden ska kunna finnas flera språkbrukare.

Kaisa Alanne
Direktör

Bilagor:
Tuloslaskelma
Päätöskirje
Jatkopäätös